

در هر یک از اتاق‌های منزل یا محل کار مکانهای امن را تعیین کنید. این مکان می‌تواند زیر یک میز محکم، یا کنار دیوار داخلی به دور از پنجره باشد.

آمار عجیب چند فلوزایی ایرانیان در سال ۹۷

سختگویی سازمان ثبت احوال کشور آمار دقیق ثبت ولادت نوزادان چندقلودر کشور را طی سال ۹۷ اعلام کرد. سیف‌الله ابوترابی، سخنگوی سازمان ثبت احوال کشور با اشاره به ولادت بیش از یک میلیون نوزاد در سال گذشته گفت: «یک میلیون و ۳۶۶ هزار و ۵۰۹ رویداد ولادت در سال ۹۷ در کل کشور ثبت شده که از این تعداد ۱۹ هزار و ۹۱۱ ولادت مربوط به نوزادان دوقلو است.» سختگویی سازمان ثبت احوال کشور در ادامه گفت: «همچنین از بین آمار گفته شده ۶۴۶ مورد سه‌قلو، ۲۱ مورد چهارقلو و دومورد ۵قلو (در استان اصفهان و مرگزی) بودند.» ابوترابی با اشاره به آمار ولادت نوزادان چندقلو در استان تهران ادامه داد: «۲ هزار و ۵۴ مورد دوقلو، ۸۲ مورد سه‌قلو و یک چهارقلو در استان تهران طی سال گذشته متولد شدند.»

عکس‌ها: عیسی فولادفر - اردیبهشت ۹۸

گزارش «شهروند» از آثار تاریخی داراب که در بی توجهی در حال تخریبند

کاخ فراموش شده «کیامرث»

باشد؛ با این همه، اما درغ از وجود اطلاعات صحیح ثبتی. سوم اردیبهشت خبر آمد بخشی از این «طاق ساسانی» در بی‌خبری مسئولان میراثی فروریخته است. سرورصدای زیادی به پا شد و مصیب امیری، مدیر کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان فارس چند روز بعد به «ایسنا» گفت: «تخریب بنایی موسوم به کاخ کیومرث در داراب، جزیی بوده و بر اثر بارندگی شدید ابتدای امسال ایجاد شده است.» او واکنشی هم به ساسانی خواندن کاخ کیومرث نشان داد: «بنای موسوم به کاخ کیومرث، یک بنای ثبت شده محسوب می‌شود که البته ساخت آن مربوط به اواخر دوران قاجاریه و اوایل دوران پهلوی اول است و ارتباطی با دوران ساسانی ندارد. این بنا در واقع یک خانه قدیمی متعلق به خوانین منطقه داراب بوده که به دلیل شاخصه‌های مورد نظر به ثبت هم رسیده است.» امیری خبر داد که پس از بارندگی‌ها تمام بناهای تاریخی فارس رصد و ارزیابی شده و تخریب‌ها که همگی جزیی بوده، مستندسازی شده است. به گفته او کاخ کیومرث هم از این برنامه جانماند و برای تامین اعتبار مرمت، مستندسازی از این بنا به مرکز فرستاده شده است.

اما بعد از این اظهارات یکی از مدیران منطقه درباره قدمت این بنا نظر متفاوتی داد. رسول اختگر، عضو شورای شهر دو برچی و دکترای تاریخ اسلام در گفت‌وگو با «چمدان» از مقاله‌ای یاد کرد که از شباهت مصالح به کار رفته در کاخ کیومرث به کاخ‌های ساسانی فیروزآباد و سرستان و همین‌طور سقف‌های گنبدی‌اش نوشته بود و اعتقاد «بسیاری» به قدمت زندگی و صفویه این بنا و شباهت معماری‌اش به دوره اسلامی داشت، اما در نهایت گفت: «شخصاً احتمال می‌دهم بنا در اواخر دوره ساسانی ساخته، اما در دوره صفویه تغییراتی در آن داده شده باشد. ما در فورگ بناهای مربوط به دوره صفوی و قاجاری داریم که معماری آنها مشخص است. کاخ کیومرث یک بنای

شهروند | تلی از قلوه‌سنگ‌ها، «کاخ کیومرث» را دوره کرده‌اند. سنگ‌ها بخشی از دیوارها و سقف این بنای بی‌نشان‌اند که میان باغ مرکباتی در داراب از یادها رفته است. «قصر» و «کاخ» می‌نامندش، اما چنان فراموش شده که خواندنش به این نام‌ها به نظر غریب می‌آید. «کاخ کیومرث» بنایی است با دیوارهایی فروریخته و خاک گرفته و گنبدی‌ها از هم پاشیده که با سیل و باران‌های بهاری خبر آمد ویران شده و دوباره به یادش آوردند؛ یکی گفت خانه قاجاری کیومرث تخریب شد، دیگری گفت قصر زندگی آسیب دید و آن یکی گفت بازمانده کاخ‌های ساسانی از بین رفت. بنا کاملاً تخریب نشده بود، اما اختلاف درباره آن که در فهرست آثار ملی به‌عنوان بنایی مربوط به اواخر قاجار و اوایل پهلوی ثبت شده و هیچ تابلویی برای معرفی ندارد، چند روزی ادامه داشت و باز هم فراموش شد؛ تکه‌های تن کاخ که با باران بر زمین ریخت، کنار آوارهای قدیمی نشست و تلی از قلوه‌سنگ ساخت و کاخ کیومرث رها شد، مثل بسیاری از بازمانده‌های تاریخی دیگر در استان فارس.

کاخ گمشده در زمان

قدمت کاخ کیومرث، دور از آن چه مدیران میراثی تا امروز گفته‌اند، چندان روشن نیست. بنایی گلی و آجری است، با گچ‌بری‌های ساده و طاق‌های مدور در نزدیکی روستای «نصیرآباد فورگ»، در کناره جاده قدیم داراب به بندرعباس. مردم هم به این اسم‌ها می‌شناسندش: «قصر کیامرث» یا «کاخ کیومرث». در روایت‌ها آمده این بنا را بهمن پسر اسفندیار (که به کیومرث شهرت داشته) ساخته و به همین دلیل چنین نامی گرفته است. با وجود معماری طاقدیسی و به کار رفتن سنگ لاشه و گل گچ در مصالح کاخ کیومرث، بعضی منابع اینترنتی گفته‌اند که معماری‌اش به کاخ سرستان و قصر فیروزآباد (قلعه دختر)، بازمانده‌های عصر ساسانی شبیه است و احتمال داده‌اند که این بنا محل اقامت پادشاهان و درباریانی که برای شکار به داراب می‌آمده‌اند، بوده

ویژه بوده که حتی دارای سیستم آبرسانی است. در کنار آن روستایی به اسم علی‌آباد وجود داشته که از بین رفته و اکنون هم که باغات مرکبات در حاشیه آنند حریم بنا را رعایت نمی‌کنند. سازمان میراث فرهنگی این بنا را ثبت کرده، اما هیچ تابلویی در آنجا نصب نکرده‌اند.»

فولادفر، دوستدار میراث فرهنگی داراب:

دارابگرد، اولین پایتخت ساسانیان، در محاصره فروچاله‌هاست و به دیوارها پیش آسیب رسیده است. سال ۱۳۱۰ ثبت ملی شده اما کاری برای آن نمی‌کنند؛ اصلاح‌مطمئن نیستند که هخامنشی است یا ساسانی. کاخ کیومرث هم همین مشکل را دارد. یکی می‌گوید که ساسانی است، یکی می‌گوید قاجار و دیگری پهلوی. تکلیف این آثار روشن نیست.

مرادی، رئیس اداره میراث فرهنگی در گفت‌وگو با «شهروند» می‌گوید که اطلاعات دقیقی از وضع امروز طاقی کیومرث ندارد و صحبت را به فردا موکول می‌کند و فردا روز هم جوابگو نیست. دعوای درباره قدمت این بنا اما تأثیری بر سرنوشت آن نداشته‌اند. گذشت زمان و این بی‌توجهی طولانی باعث شده رفته‌رفته بخش فوقانی بنا تخریب شود و بارش‌های اخیر هم مزید بر علت شده تا سنگ‌ها بنای تاریخی را دوره کنند؛ هرچند در تمام این سال‌ها کاخ ساختار اصلی خود را حفظ کرده است. داراب از شهرهای تاریخی استان فارس است و بازمانده‌های گوشه‌گوشه شهر، گواه این قدمت‌اند؛ خرابه‌های دارابگرد، تل‌های تاریخی دو برچی، نقش شاپور، آتشکده و گورستان‌های تاریخی.

تقصیر باران نیست دوستداران میراث فرهنگی از این فراموشی گله دارند. عیسی فولادفر، از اهالی داراب، یکی از آنهاست که می‌گوید این ویرانی از سال‌ها پیش خوره جان بناهای تاریخی شده است و حالا همه تقصیرها را گردن باران می‌اندازند. او گله‌ها را برای «شهروند» این‌طور روایت می‌کند: «کاخ کیامرث را سال‌هاست که به امان خدا رها کرده‌اند. تمام این تخریب تقصیر باران نیست. میراث فرهنگی هم مقصر است که در تمام این سال‌ها کاری برای استحکام این بنا نکرده و حالا باران بهانه‌ای شده که کم‌کاری‌شان را گردن آب و هوا بیندازند.» بعد به خنده می‌گوید: «ما دارایی‌ها می‌گوییم خدا را شکر در سال‌های گذشته چندان بارانی نیارید، وگرنه کل آثار شهرستان تخریب می‌شد.»

به گفته این فعال میراث فرهنگی احوال آثار دیگر این شهر هم به کاخ کیومرث بی‌شباهت نیست. «آثار تاریخی داراب کم نیستند و اگر به درستی به آنها رسیدگی شود، دوستداران میراث فرهنگی را به این شهر خواهند کشاند. دارابگرد، اولین پایتخت ساسانیان، در محاصره فروچاله‌هاست و به دیوارهای آسیب رسیده است. سال ۱۳۱۰ ثبت ملی شده اما کاری برای آن نمی‌کنند؛ اصلاح‌مطمئن نیستند که هخامنشی است یا ساسانی. فقط بر اساس یک‌سری کاوش سطحی قدمت آن را سنجیده‌اند. آتشکده آذرخش را مرمت کرده‌اند اما وضعیتش افتضاح شده است. مصالحی که برای مرمت استفاده شده بی‌دوام بوده و اغلب رطبی به بنا نداشته، مثل کاشی‌های سفیدی که در آن کار گذاشته‌اند یا دستشویی که پر از نخاله است. حمام مشیر را هم سال ۹۵ مرمت کردند اما یک سال بعد بخش‌های مرمت‌شده‌اش ریخت و آب از آب تکان نخورد. کاخ کیومرث هم همین مشکل را دارد. یکی می‌گوید که ساسانی است، یکی می‌گوید قاجار و دیگری پهلوی. تکلیف این آثار روشن نیست.» فولادفر از باغداری که کاخ کیومرث وسط درختانش

جا خوش کرده، نقل می‌کند که «میراث فرهنگی سالی یک‌بار به بنا سر می‌زند و می‌رود» و بعد می‌گوید: «کشاورز بنده خدا، دور بنا را خالی کرده و فاصله‌ای گذاشته بین باغ و کاخ. خود میراث فرهنگی اما بی‌توجه است. تا به حال این بنا را مرمت نکرده و بعد از باران‌های بهار وسطش علف سبز شده. اثر ثبت شده در فهرست آثار ملی است اما تابلویی ندارد. با این همه مسئولان هم تحمل انتقاد و اطلاع‌رسانی درباره وضع بناها را ندارند. می‌گوییم وضع آتشکده خراب است، می‌گویند خیلی هم خوب است و قرار است ثبت جهانی شود. کسی به قبرستان تاریخی داراب توجهی نمی‌کند. کنار صحرای پوسنج پیاده‌راهی خاکی درست شده که پیش‌نهاد داده‌ایم، مسدودش کنند اما نمی‌کنند و در عوض برای پاکسازی محوطه اطرافش لوذر می‌آورند؛ بی‌آن که بدانند نباید ماشین سنگین کنار اثر آورد و اتفاقاً همین حالا اطرافش پر از نخاله و زباله است.» او اینها را می‌گوید و بعد مثال می‌زند که انگار جنگ شده و خمپاره‌های انداخته‌اند وسط آثار تاریخی داراب.

داراب ۴۰ هزار ساله نیست

برای داراب بعضی از قدمت چند هزار ساله می‌گویند و از اردشیر بابکان که پس از تسلط بر شهر هخامنشی دارابگرد امپراتوری ساسانی را تأسیس کرد و دارابگرد نخستین مقر حکومت ساسانیان شد. باستان‌شناسان دیگری هم تاریخ این شهر را ۸۰۰۰ سال می‌دانند و اخیراً خبری منتشر شد که از تاریخچه ۴۰ هزار ساله این شهر می‌گفت.

اواسط اسفند پارسال بعضی رسانه‌ها از مرثی‌خانی پور، کارشناس پژوهش‌کننده باستان‌شناسی ایران، چنین نقل کردند: «از حجم زیاد آثار میراث فرهنگی و آثار باستانی داراب غافلگیر و متعجب شدم؛ من اهل مرودشت هستم و بیشترین باستان‌شناسی‌ها در این منطقه انجام شده است؛ اما اهمیت کاوش‌های باستان‌شناسی در داراب کمتر از مرودشت نیست. آثار تاریخی و باستانی داراب معرفی نشده و نیاز به مطالعه و کاوش‌های بیشتر دارد. در مدت اقامت یک ماهه تیم ما در داراب، فقط توانستیم ۳۵ درصد آثار باستانی این منطقه را شناسایی کنیم. ۳۰۰ محوطه باستانی را شناسایی کردیم که شامل ۳۰ محیط باستانی شاخص و ۹۰ غار و اشکفت است. از حدود ۳۰ سال پیش تاکنون در آثار باستانی داراب تخریب‌های زیادی صورت گرفته که اگر این تخریب‌ها نبود، اطلاعات تاریخی بیشتری به دست می‌آمد.»

در واکنش به این اظهارات اما محمدباقر مهاجر، عضو هیأت علمی گروه تاریخ دانشگاه آزاد اسلامی داراب طرح موضوع قدمت ۴۰ هزار ساله داراب را نادرست و غیرعلمی دانست و نوشت که «آقای خانی پور چنین مطلبی را به این شکل عنوان نکردند؛ ایشان در جلسه‌ای که اینجانب نیز حضور داشتم اعلام کردند که آثاری از دوران پارینه‌سنگی در اطراف شهر داراب یافت شده که آن آثار متعلق به ۴۰ هزار سال قبل است و این موضوع دلیل قدمت ۴۰ هزار ساله شهر داراب نیست و قدمت شهر باستانی دارابگرد حدود دوهزاروپانصد سال و قدمت شهر فعلی داراب حدود ۸۰۰۰ سال است. طرح موضوع قدمت ۴۰ هزار ساله شهر داراب از نظر کسانی که اهل تاریخ هستند، نادرست است و دلیل ندارد چون علاقه به شهرمان داریم هر مطلب غیرواقعی و غیرعلمی را بیان کنیم. از نظر تاریخی قدمت تمدن‌های باستانی در بین‌النهرین قدیم مانند سومر، بابل، اکد و عیلام حداکثر ۶ هزار سال و قدیمی‌ترین تمدن دنیای باستان یعنی مصر حداکثر ۸ تا ۹ هزار سال است؛ چگونه داراب قدمت ۴۰ هزار ساله پیدا کرده است؟»

مرمت‌شده اما حالا بیشتر بخش‌های مرمت‌شده فروریخته است

اطراف صحرای پوسنج پر از نخاله است و خود اثر هم مدت‌هاست استحکام بخشی نشده است

